

MyTrustO: een nieuwe vorm van schuldinvoordering

Schuldenaars die hun schuld erkennen en die willen terugbetalen, kunnen sinds een jaar bellen naar MyTrustO. Op het intakegesprek bepaalt een gerechtsdeurwaarder of ze in aanmerking komen voor het programma. Bij groen licht stelt hij een afbetalingsplan op met alle schuldeisers en de schuldenaar. Op die manier verglijdt de schuldenaar niet in een opeenstapeling van schulden en kosten waar hij niet meer uit geraakt. Ook voor schuldeisers is het interessant, want de kans op terugbetaling van de eigenlijke schuld en eventueel gemaakte kosten is veel groter. Bertel De Grootte, hoofddocent aan de faculteit Economie en Bedrijfskunde van de UGent en lid van het wetenschappelijk comité van MyTrustO, gaf ons wat meer uitleg.

Annelien Keereman

Een paar uitgaven te veel, een paar rekeningen te laat betaald, een geweigerde domiciliëring... En dan staat er opeens een gerechtsdeurwaarder aan je deur. Terwijl je gewoon even in een moeilijke periode zit, je had misschien een paar onverwachte uitgaven, want normaal kun je alles wel bolwerken. En natuurlijk weet je dat je die rekeningen moet betalen. Voor mensen in dat soort situaties is het concept MyTrustO bedacht.

Het doelpubliek van het concept is niet de drugsverslaafde werkloze met een gat in zijn hand?

Bertel De Grootte: 'MyTrustO richt zich op de schuldenaar die weliswaar wil en kan betalen, maar niet nu, of aan het initieel bepaalde ritme. Voor dit concept is het dus essentieel dat de schuldenaar erkent dat hij een schuld heeft en dat hij die wil terugbetalen, samen met de

opgebouwde intrest. Wie de schuldenaar precies is, maakt dus niet zoveel uit. Het welslagen van het concept hangt veeleer af van de situatie waarin hij zich bevindt en hoe hij er tegenaan kijkt.'

Hoe werkt het precies? Waarin verschilt het van de gewone aanpak met schuldbemiddeling of loonbeslag?

'MyTrustO brengt schuldeisers en schuldenaars samen om onderling een afbetaalplan uit te werken. Wat het voor schuldenaars aantrekkelijk maakt, is dat het anoniem is voor de buitenwereld. Een collectieve schuldenregeling niet. Heel concreet gaat dat als volgt: de schuldenaar belt naar MyTrustO. Vervolgens krijgt hij een intakegesprek op een neutrale plaats - niet een gerechtsdeurwaarderskantoor - en legt daar aan de gerechtsdeurwaarder zijn probleem uit. De gerechtsdeurwaarder triert: hij maakt onder meer een inschatting van het schuldinzicht. Hij gaat ook na of de schuldenaar zich aan een afbetaalplan

zou kunnen houden. Als dat het geval is, zoekt de gerechtsdeurwaarder samen met de schuldenaar uit bij wie hij allemaal schulden heeft en hoeveel. Het is in zijn eigen belang om alle schuldeisers op te noemen, aangezien er anders alsnog een gerechtsdeurwaarder zal langskomen en uitvoeringsmaatregelen treffen om een vergeten schuld in te vorderen, wat de regeling op de helling zou zetten. De schuldenaar betaalt MyTrustO voor de diensten: 150 euro voor de start en nadien maandelijks nog een beperkt bedrag - afhankelijk van het aantal betrokken schuldeisers - voor de opvolging van de regeling. Dat systeem heeft tot doel om de reële afbetalingsmogelijkheden van de schuldenaar te optimaliseren en aldus de invorderingskosten te beperken. De gerechtsdeurwaarder brengt alle schuldeisers aan tafel voor een globale aanpak van alle schulden. Samen stellen ze een reëel afbetalingsplan op, op basis van de vermogensfoto die de schuldenaar schetst op het intakegesprek, in combinatie met de informatie die de gerechtsdeurwaarder met instemming van de schuldenaar opvraagt bij de verschillende databanken - KBO, DIV, beslagberichten... Dat plan legt hij voor aan de schuldeisers en nadien betaalt de schuldenaar af volgens dat plan. Als de schuldenaar een schuldeiser zou vergeten, dan hangt die natuurlijk niet vast aan de modaliteiten van het plan, maar hij mag wel mee op de kar springen.

Is het afbetalingsplan vooral goodwill van de schuldeisers of hebben ze er zelf ook voordeel bij?

'Ook voor de schuldeisers is de aanpak met een afbetalingsplan een goede zaak. De aangehaalde kostenvermindering verhoogt de kans op terugbetaling van de schuld. In andere gevallen moeten schuldeisers op de duur laten invorderen om de kosten van de eerdere invordering terug te krijgen. MyTrustO wil dat nefaste sneeuwbaaleffect doorbreken. MyTrustO wil ook de zelfredzaamheid van de debiteur vrijwaren. Als initieel overzienbare betalingsmoeilijkheden door een kostensneeuwbal een structureel karakter krijgen, kan een collectieve schuldenregeling zich opdringen. Dat is een hele zware procedure, waarvan oneigenlijk gebruik best vermeden wordt. De schuldeiser heeft vanzelfsprekend recht op betaling. Ook hij moet rondkomen. Als hij invordert, moet dus vermeden worden dat de schuldenaar eerder kosten betaalt dan de schuld zelf. Zo niet

kan de schuldenaar zich als het ware blauw betalen, maar heeft de schuldeiser nog altijd zijn geld niet terug. Schuldeisers weten alleen wat de globale schuldenlast is, maar weten niet van elkaar hoeveel iedereen eist. Ze beseffen dat ze belang hebben bij een constructieve oplossing van het dossier. Zo kan vermeden worden dat schuldeisers hun wapens te snel (moeten) inzetten en er uitvoeringskosten gemaakt moeten worden. Maar ze behouden hun invorderingsrecht wel als stok achter de deur voor als het toch misloopt met het betalingsplan. Zolang het plan loopt, is er geen probleem. De schuldenaar verbindt zich ertoe om geen nieuwe schulden aan te gaan, en als het niet anders kan, moet hij ze meedelen. Als hij bijvoorbeeld ziek wordt, of hij gaat halftijds werken, dan wordt het plan herzien. Op dat

Wat is de rol van de gerechtsdeurwaarders?

'Het is eigenlijk een nieuwe functie voor de gerechtsdeurwaarder. Die neemt hij op in het gemeenschappelijk belang van de schuldenaar én al zijn schuldeisers. Hij is degene die de schuldenaar gezien heeft en alles wat die zegt kan nagaan in de verschillende databanken, hij kan attesteren dat de schuldenaar in aanmerking komt voor het programma. Dat is eveneens belangrijk voor de schuldeisers. Zij gaan mee in het plan en als alles goed gaat, leidt dat tot een zekerder terugbetaling.'

'Voor het triëren bij het intakegesprek is er toch een *switch in de mindset* nodig, een verandering van het misschien gangbare denkpatroon van sommige gerechtsdeurwaarders. De gerechtsdeurwaarder is nochtans de geknipte persoon voor het triëren, hij kent immers de schuldenaars. Eventueel kan hij met zijn kennis van de schuldhelpverlening een schuldenaar doorverwijzen als die niet in aanmerking komt voor

MyTrustO wil een brug slaan tussen schuldenaars en schuldeisers.

moment kan de schuldeiser beslissen om toch zijn invorderingsrecht uit te oefenen. Anders is de vraag of het wenselijk is dat een schuldeiser eenzijdig uit de regeling stapt of zijn medewerking weigert aan een aangepaste regeling. De vraag rijst immers waartoe die hernomen individuele executiemaatregelen zullen leiden. Wellicht een onvermijdelijke kostenspiraal. En wie wordt daar beter van?'

Hoe is het juridisch waterdicht?

'Het afbetalingsplan zelf wordt contractueel vastgelegd. Een minder voor de hand liggend aspect, maar ook belangrijk: de privacy. De schuldenaar geeft toestemming om zijn gegevens te verwerken. Artikel 519 gerechtelijk wetboek, waarin MyTrustO wil passen, bevat de ambtsbevoegdheden van de gerechtsdeurwaarder. Zijn monopolietaak is onder andere vaststellingen verrichten. Daarvoor moet hij beroep doen op databanken, dus hij mag weten hoe een schuldenaar, die geconfronteerd wordt met (dreigende) uitvoeringsmaatregelen en contact met hem opnam, daarin vermeld wordt. Daarmee kan hij dan beginnen bemiddelen. De gerechtsdeurwaarder moet

MyTrustO. Maar de beslissende factor is het al of niet kunnen betalen. Iemand die niet met geld kan omgaan, of met een verslavingsprobleem kampt, verwijst de gerechtsdeurwaarder beter door naar het caw of het ocmw, om de achterliggende oorzaken van de betalingsproblematiek aan te pakken. Iemand die op de rand staat van een burgerlijk faillissement, verwijst hij door naar de collectieve schuldenregeling. Iemand met psychologische problemen naar de bewindvoering. Klassiekers die wél voor MyTrustO in aanmerking komen, zijn situaties van jobverlies, tijdelijk dan toch, medische problemen of overbesteding, maar met de gemotiveerde wil om aan te zuiveren en zijn bestedingspatroon te verbeteren. Het is met andere woorden een niche, maar wel een belangrijke niche: bij die schuldenaars kun je de situatie rechtzetten, de wil is er, het zijn schuldenaars met voldoende beheercapaciteiten. Ze moeten via het digitale platform waarop MyTrustO draait ook zelf communiceren, dus dat vereist ook een zekere mondigheid.'

'Dat de gerechtsdeurwaarder geen huisbezoek maar een intakegesprek doet, maakt het proces alleszins anoniemer. Misschien is dat een minpunt, dat zal de tijd uitwijzen.'

De gerechtsdeurwaarder brengt alle schuldeisers aan tafel voor een globale aanpak van alle schulden. Samen stellen ze een afbetalingsplan op.

wel alert zijn voor mogelijke belangenconflicten. Misschien zit nog niet iedereen op dezelfde golflengte, maar in rechtspraak is het maatschappelijk belang van MyTrustO al wel aangeraakt. Op een verdere behandeling van de juridische omkadering is het wel nog wachten. Daarnaast heeft Minister Vandeurzen in het Vlaams parlement gezegd dat hij zich achter het idee schaaft.'

Wie zijn de initiatiefnemers? De gerechtsdeurwaarders zelf? Wat is de rol van beweging.net?

'De initiatiefnemer van MyTrustO is gerechtsdeurwaarder Van Buggenhout. Het komt dus vanuit de gerechtsdeurwaarders zelf: mensen met proefondervindelijk inzicht in het werkveld. Het is niet extern uitgewerkt. Beweging.net, een belangrijke actor uit het middenveld, is een partner. Het heeft het idee opgepikt en promoot het. Het biedt ook logistieke ondersteuning: de gesprekken vinden onder meer plaats in lokalen die beweging.net ter beschikking stelt. Maar dat kan zeker ook elders. Het is geenszins de bedoeling om dit initiatief te verzuilen. MyTrustO is een neutraal gerechtsdeurwaardersproduct, dat aan mensen en ondernemingen de mogelijkheid biedt om anders om te gaan met schulden. MyTrustO heeft een eigen secretariaat en telefoonnummer.'

PRIJS VAN DE HOOP

Wat wil men precies bereiken met het initiatief?

'Eén op de vijf kinderen groeit op in een gezin onder de armoededrempel. Uit cijfers van de Nationale Bank blijkt dat er in 2015 547.515 wanbetalingen waren en 15.877 aanvragen voor een collectieve schuldenregeling. Schulden zijn geen fait divers. Het zijn verbintenissen die nagekomen moeten worden. Het idee van de initiatiefnemers is dat schuldeisers en schuldenaars elkaars vijanden niet zijn. ze zitten eigenlijk allebei in de val. Het invorderingsrecht zit heel individueel in elkaar, alle schuldeisers richten zich individueel tot de schuldenaar, maar als die aanmaning na aanmaning krijgt, weet hij niet meer wat eerst te betalen. En een aanmaning is natuurlijk nog maar het begin: aanmaning, betekening, betalingsbevel, beslag, gedwongen verkoop. Hoe meer invorderingen, hoe meer kosten, hoe minder er te rapen valt. Schuldeisers maken invorderingskosten, maar de schuldenaar lost daardoor nog geen schuld af. En zodra de inkomsten van de schuldenaar een bepaalde grens overschrijden, gaat alles in eerste instantie naar de betaling van de invor-

deringskosten en pas nadien naar de schuldeiser. MyTrustO biedt afkoeling: schuldeiser en schuldenaar kunnen mekaar vinden en samen kijken wat er haalbaar is. Het plan is de betaalmotor. Het duwt de schuldenaar best niet tot de beslagbaarheidsgrens, dat werkt op termijn negatief. De schuldenaar blijft er wel liefst baat bij voelen zijn inkomsten te verhogen. MyTrustO gaat er net vanuit dat het onderpand waarmee de schuldenaar zijn schuldeisers terugbetaalt zoveel mogelijk gevrijwaard moet worden, zeker in het belang van de schuldeisers.'

'Je zult op de website van MyTrustO ook een label 'evi' zien. Dat staat voor 'ethisch verantwoord invorderen'. MyTrustO wil een brug slaan tussen schuldenaars en schuldeisers. Het zou van 'evi' een keurmerk willen maken waar ondernemingen en organisaties mee kunnen uitpakken, dat ook ruimer gaat dan MyTrustO maar een gedachtengoed, zeg maar een filosofie, vertegenwoordigt. De handelaar wil gewoon de schuld terug, meer niet.'

Zijn er al cijfers bekend over het succes ervan?

'Sinds de start van MyTrustO in februari 2015 zijn er al meer dan 1.000 dossiers bekeken. Daaruit zijn 200 'echte' MyTrustO-dossiers voortgekomen. 10 zaken zijn ondertussen ook helemaal opgelost. Daarnaast zijn er ook een aantal referentiedossiers, waarin 30 tot 40 procent van de schuld zelf al is terugbetaald. Intussen neemt het aantal dossiers substantieel toe.'

Wat zijn de maatschappelijke gevolgen van deze manier van schulden aanpakken?

'MyTrustO heeft een aantal maatschappelijke gevolgen. De procedure maakt ruimte bij de caw's en de ocmw's voor hun échte taken, namelijk mensen structureel helpen met financiële moeilijkheden omdat ze kwetsbaar zijn: de groep schuldenaars die niet in aanmerking komen voor MyTrustO en die bij het intakegesprek dan ook worden doorverwezen. Het maatschappelijk effect voor de schuldenaar zelf is erg groot natuurlijk: hij kan financieel op de sporen blijven en de hele procedure verloopt anoniem, waardoor hij niet 'gestigmatiseerd' wordt en geen stempel van wanbetaler opgeplakt krijgt. Bij een collectieve schuldenregeling word je immers geregistreerd in een databank. Het is voor de schuldenaar menswaardig afbetalen. Voor de MyTrustO-procedure is het van essentieel belang om vroeg te kunnen ingrijpen, voor de sneeuwbal aan het rollen gaat.'

Wat zijn de reacties vanop het terrein?

'Er is vrij veel reactie, het heeft wel wat *buzz* gecreëerd. Er is bijvoorbeeld ook interesse van de overheid die optreedt als schuldeiser.' 'Alle gerechtsdeurwaarders kunnen het systeem gebruiken, maar voor het wijder verspreid raakt, zullen er nog meer gerechtsdeurwaarders mee op de kar moeten springen. Maar het moet perfect mogelijk zijn om hun visie en perspectief op het invorderen van schulden aansluiting te laten vinden bij de MyTrustO-filosofie.'

Het initiatief heeft de Prijs van de Hoop gewonnen. Wat betekent dat voor de toekomst van het project?

'Dat is zeker en vast een opsteker. Het onderstreept het belang van perspectief, zowel voor schuldenaar als schuldeiser. Dat wil het project precies bieden.' 'De prijs is ook een belangrijk signaal. Hij beklemtoont het maatschappelijk belang van een constructieve invorderingspraktijk. Hij is bovendien een steuntje in de rug van gerechtsdeurwaarders die bij hun beroepsuitoefening de aansluiting bij de samenleving voor ogen houden. Daarnaast drukt de prijs uit dat MyTrustO ook en vooral hoop en zelfredzaamheid voor de schuldenaars kan betekenen.'

De Juristenkrant

© Wouter Van Vaerenbergh

2: 'Het idee van de initiatiefnemers is dat schuldeisers en schuldenaars elkaars vijanden niet zijn. Ze zitten eigenlijk allebei in de val.'